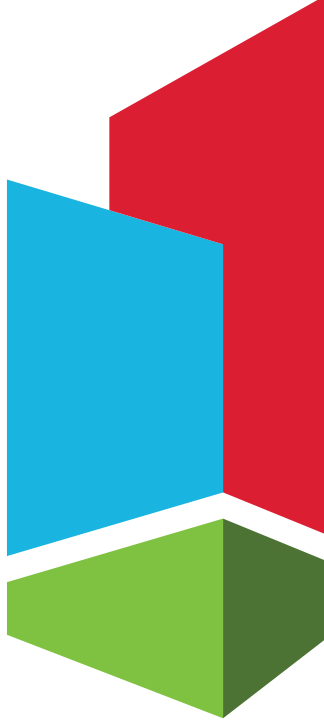

YENİ YAPI MALZEMELERİ YÖNETMELİĞİ REHBER KİTAP (CPD'den CPR'a geçişte neler değişti?)

■ T Ü R K İ Y E
İMSAD

YENİ YAPI MALZEMELERİ YÖNETMELİĞİ REHBER KİTAP

(CPD'den CPR'a geçişte neler değişti?)

AĞUSTOS 2015

YENİ YAPI MALZEMELERİ YÖNETMELİĞİ
REHBER KİTAP

GENEL KOORDİNATÖR

Aygen Erkal

EDİTÖR

Ersin Dalga

TASARIM

Cihan Demir

YAYINCI

Murat Ofset Matbaacılık

TÜRKİYE İMSAD YAYIN NO.

İMSAD-R/2015-04/379

1. Baskı: Nisan 2015

2. Baskı: Ağustos 2015, İstanbul - Türkiye

Türkiye İnşaat Malzemesi Sanayicileri Derneği (Türkiye İMSAD) yayınıdır.

Tüm yayın hakkı Türkiye İMSAD'a aittir.

Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

İzinsiz çoğaltılamaz, basılamaz.

Önsözler	4
1. Bölüm : Yeni Yapı Malzemeleri Yönetmeliği'nin Ana İçeriği	8
2. Bölüm : Uyumlaştırılmış Teknik Şartnameler	9
3. Bölüm : Yapı Malzemeleri Yönetmeliği'ne Göre CE İşaretlemesi	10
4. Bölüm : Performans Beyanları	11
5. Bölüm : Performansın Değişmezliğinin Değerlendirilmesi ve Doğrulanması	12
6. Bölüm : CE işaretinin kullanımı	14
7. Bölüm : Yükümlülükler	17
8. Bölüm : Onaylanmış Kuruluşlar ve Teknik Değerlendirme Kuruluşları	20
9. Bölüm : Geçiş konuları	22
EK A : Tanımlar ve Kısaltmalar	25
EK B : Performans Beyanı (DoP) Şablonu ve Şablon ile İlgili Açıklamalar	28
EK C : Uygunluk değerlendirme görev ve sorumlulukları	30
EK D : CE işaretlemesi ile ilgili özel bilgiler	34

Amacımız sektörün gelişimine katkı sağlamak

Türk inşaat malzemesi sanayisini oluşturan tüm alt sektörleri temsil eden 29 derneği ve 82 önde gelen sanayi kuruluşunu bünyesinde bulunduran 30 yıllık üst çatı örgüt Türkiye İMSAD olarak temel amacımız, üyelerimizden aldığımız gücümüzü kamu yararına kullanmak ve topluma hizmet etmektir.

Kurulduğumuz günden bu yana ekonomimizin itici gücü olan inşaat sektörünün sağlıklı büyümesi için kuralların oluşturulmasına ve uygulanmasına katılma vizyonumuz doğrultusunda çalışmaktayız. Bu amaçla birincil hedefimiz, düzenleyici ve denetleyici kurallar ile ilgili standart, kanun ve yönetmeliklerin oluşmasına, doğru uygulanmasına ve kurumlar arasındaki ilişkileri yürütülmesine katkıda bulunmaktır. Eş zamanlı olarak inşaat ve inşaat malzemesi sektörlerinin doğru bilgilendirilmesi amaçlı çalışmalarımızı da sürdürmekteyiz.

Ülkemizde 1 Temmuz 2013 tarihinde yürürlüğe giren 305/2011/AB sayılı Yeni Yapı Malzemeleri Yönetmeliği, piyasaya arz edilecek yapı malzemelerinin tabi olacağı kuralları ve yükümlülükleri çerçevelendiriyor. Yeni yönetmelikle, piyasaya sunulan ürünlere CE işareti iliştilmesinin ve Performans Beyanı düzenlenmesinin zorunlu hale getirilmesi sektör adına önemli bir gelişmedir.

Yeni yönetmeliğin içerdiği yeni yaklaşımların inşaat malzemesi sektöründe daha iyi anlaşılması ve doğru uygulanabilmesi için sizlere sunduğumuz bu kitapçık, yeni yönetmeliğe ilişkin merak edilen sorulara açıklık getiriliyor.

Derneğimiz bünyesinde oluşturulan Yapı Malzemeleri Yönetmeliği Teknik Komitesi tarafından bir yıl süren titiz incelemeler sonucunda ortaya çıkan bu çalışmanın, içerdiği teknik detaylarla da ortaya çıkan ve çıkabilecek tüm karışıklıkların giderilmesine önemli katkıda bulunacağına inanıyoruz.

İnşaat malzemesi ve genelde inşaat sektörüne yol gösterici nitelikte olan bu kitapçığın hazırlanmasında başta Türkiye İMSAD Yapı Malzemeleri Yönetmeliği Teknik Komitesi olmak üzere tüm emeği geçenlere teşekkür ederiz.

Fethi HİNGİNAR

Türkiye İMSAD

Yönetim Kurulu Başkanı

Sektörün ihtiyacı olan çalışma

Ülkemizde Yapı malzemeleri sektörünü ilgilendiren en önemli yasal gelişmelerden biri olan, 89/106/EEC sayılı Yapı Malzemeleri Yönetmeliği, 8 Eylül 2002 tarihinde Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Yönetmelikte yapılan çeşitli revizyonlar sonrasında, en önemli dönüm noktası, 01 Ocak 2007 tarihinden itibaren yapı malzemelerinin CE işareti taşımasının ve uygunluk beyanı ile pazara arz edilmesinin zorunlu kılınmasıdır. 2002 yılında yayınlanan 89/106/EEC sayılı Yapı Malzemeleri Yönetmeliği’nin yerine geçen 305/2011/AB sayılı Yeni Yapı Malzemeleri Yönetmeliği uyarınca; yönetmeliğin yürürlüğe girdiği 01 Temmuz 2013 tarihinden itibaren, bir uyumlaştırılmış standardın veya Avrupa Teknik Değerlendirmesi’nin ZA ekine uygun olarak Türkiye’de piyasaya arz edilecek yapı malzemeleri için Uygunluk Beyanı yerine Performans Beyanı (DoP) düzenlenmesi ve CE işareti iliştilmesi zorunlu hale getirilmiştir.

Yeni Yapı Malzemeleri Yönetmeliği’ne geçiş sürecinin bitmesine rağmen sektörde kavram kargaşası devam etmektedir. Türkiye İMSAD, Yapı Malzemeleri Yönetmeliği Komitesi olarak, yaptığımız çalışmalar esnasında, uygulama aşamasında pek çok kuruluş, firma ve sektör çalışanı tarafından yönetmeliğin bazı kısımlarının tam olarak kavranmadığını, bazı kısımlarının yanlış yorumlanarak gereksiz test ve belgelendirme yapıldığını gözlemledik. Bunun üzerine, Yeni Yapı Malzemeleri Yönetmeliği’nin detaylarını paylaşma amacıyla bu konuda deneyim sahibi komite üyelerimizle birlikte bu kitabı oluşturmak için karar aldık ve çalıştık. Uzun ama keyifli bir çalışma sonucunda, sektörümüze faydalı olacağına inandığımız bu kitabın oluşturulmasında katkı koyan komite üyelerine, bizden desteklerini esirgemeyen Türkiye İMSAD yönetimine ve dernek profesyonellerine teşekkür ederim.

Yeni Yapı Malzemeleri Yönetmeliği hakkında detaylı bilgiye ihtiyacı olan sektörümüz çalışanlarına katkısı olması dileğiyle...

Muammer AKGÜN

Yapı Malzemeleri Yönetmeliği Komitesi Başkanı

YAPI MALZEMELERİ YÖNETMELİĞİ TEKNİK KOMİTESİ

MUAMMER AKGÜN / KOMİTE BAŞKANI	BACADER - BACA İMALATÇILARI VE UYGULAMACILARI DERNEĞİ
TİMUR DİZ / KOMİTE BŞK.YRD.	İZODER - ISI SU SES VE YANGIN YALITIMCILARI DERNEĞİ
DİDEM KALE / RAPORTÖR	EGE PROFİL TİC. VE SAN. A.Ş.
FERHAT ÖZBAŞOĞLU	ASPEN YAPI VE ZEMİN SİSTEMLERİ SAN. VE TİC. A.Ş.
MELTEM YILMAZ	BİTÜDER - BİTÜMLÜ SU YALITIMI ÜRETİCİLERİ DERNEĞİ
ETHEM GÖKMEN	EGE PROFİL TİC. VE SAN. A.Ş.
SEMİH ÖZKAYA	EGE PROFİL TİC. VE SAN. A.Ş.
SEMRA HARMANDAR	EGE PROFİL TİC. VE SAN. A.Ş.
MURAT ÖKTEM	EĞEYILDIZ A.Ş.
ALTUĞ TEZEL	KALEKİM A.Ş.
MURAT KENET	EPSDER - EPS SANAYİ DERNEĞİ
SİNAN DAVASGİL	PİMAŞ PLASTİK İNŞ. MALZ. A.Ş.
SEÇİL ERMAN	TRAKYA CAM SANAYİ A.Ş.
DAMLA GÜL	TRAKYA CAM SANAYİ A.Ş.
SEMİH KAÇAR	TÜRK YTONG A.Ş.
AKİF ASMAZ	UAB - ULUSAL AHŞAP BİRLİĞİ
ERSİN DALGA	TÜRKİYE İMSAD

Rehber Kitap'ın revizyonunda katkıda bulunan;

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü'ne
İTB - İnşaat Teknik Değerlendirme ve Bilimsel Araştırma Kurumu'na

teşekkürlerimizi sunuyoruz.

BÖLÜMLER

1. Yeni Yapı Malzemeleri Yönetmeliği'nin (305/2011 AB – CPR¹) Ana İçeriği

- 1.1** CPR, CPD'nin üzerine inşa edilmiş olup, yapı malzemelerinin Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) içerisinde ticaretine dair teknik engellerin kaldırılmasını amaçlamaktadır. Bu amaca ulaşmak için CPR 4 ana ilke ortaya koymaktadır:
- Uyumlaştırılmış bir teknik şartname sistemi
 - Her bir ürün ailesi için kararlaştırılmış performansın değişmezliğinin değerlendirilmesi ve doğrulanması sistemleri
 - Bir onaylanmış kuruluş yapısı
 - Ürünlerin CE işaretlemesi
- 1.2** CPR; deney ve değerlendirme yöntemlerini, ürüne dair Performans Beyanı (DoP)'nin esaslarını ve yapı malzemelerinin uygunluk değerlendirme sistemlerini uyumlaştırır fakat yapım işine dair ulusal yönetmeliklere müdahalede bulunmaz. Belirli bir kullanım amacı için ulusal seviyede aranan şartların/değerlerin seçimi, kanun koyucular, kamu ve özel sektör temsilcilerine bırakılmıştır. Bununla birlikte ulusal seviyede aranan şartların/değerlerin; uyumlaştırılmış teknik şartnameler ile tutarlı (teknik dil yönüyle) olacak şekilde ifade edilmesi gereklidir.
- 1.3** CPR'ın bazı hükümleri 24 Nisan 2011 tarihinde yürürlüğe girmiştir. İlk değişiklikler onaylanmış kuruluşlar ve teknik değerlendirme kuruluşlarına ve çalışma esaslarına uygulanmıştır. İmalatçı, ithalatçı ve dağıtıcılar ile ilgili yönetmeliğin tümü, CPD'nin yerine 1 Temmuz 2013 tarihinde yürürlüğe girmiştir.
- 1.4** Ek A, bazı terimler ile ilgili kılavuz içerir.

¹ CPR aşağıda verilen linklerden temin edilebilir.

Yönetmelik Metni – Türkçe

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/07/20130710-10.htm>

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/10/20141002-9.pdf>

Yönetmelik Metni - İngilizce

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:088:0005:0043:EN:PDF>

2. Uyumlaştırılmış Teknik Şartnameler

2.1 CPR kapsamında uyumlaştırılmış teknik şartnameler, CEN/CENELEC² tarafından yayımlanan uyumlaştırılmış ürün standartları (hEN'ler) veya ürün standartlarının kapsamadığı ürünlere yönelik Avrupa Teknik Değerlendirme (ETA)'nin yayımlanmasına esas teşkil eden Avrupa Teknik Değerlendirme Kuruluşları Birliği (EOTA) tarafından oluşturulan Avrupa Değerlendirme Esaslarını içeren dokümanlardır.

Bir ürüne yönelik uyumlaştırılmış teknik şartnamesi, Türkiye'nin de üyesi olduğu Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) sınırları içerisindeki herhangi bir üye ülkedeki yönetmeliklerde aranan, yapı işlerinin temel gereklerine ilişkin yapı malzemesinin uygunluğunu etkileyebilecek tüm performans karakteristiklerinin beyan edilmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili yöntemleri tanımlar. Bu temel gerekler;

- ◆ Mekanik dayanım ve stabilite
- ◆ Yangın durumunda emniyet
- ◆ Hijyen, sağlık ve çevre
- ◆ Kullanımda erişilebilirlik ve güvenlik
- ◆ Gürültüye karşı koruma
- ◆ Enerjiden tasarruf ve ısı muhafazası
- ◆ Doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı'dır.

2.2 CPR kapsamındaki uyumlaştırılmış teknik şartnameler için temel yol, CEN/CENELEC³ tarafından uyumlaştırılmış ürün standartlarının (hEN) oluşturulması ve yayımlanmasıdır. Buna karşılık; eğer uyumlaştırılmış ürün standardı oluşturulmıyorsa veya makul bir süre içerisinde uyumlaştırmanın gerçekleştirilmesi öngörülmüyorsa ya da ürün, uyumlaştırılmış ürün standardının kapsamından sapma gösteriyorsa; Avrupa Değerlendirme Esası'na göre Avrupa Teknik Değerlendirmesi düzenlenebilir.

2.3 Uyumlaştırılmış ürün standartlarında, estetik ile ilgili karakteristikler gibi ticari amaçlar ile standarda dahil edilmiş olan ve herhangi bir üye ülke tarafından hakkında düzenleme yapılmamış karakteristikler de ele alınmaktadır. Bu sebeple CPR kapsamındaki tüm uyumlaştırılmış ürün standartları, "Ek ZA" olarak adlandırılan bilgi amaçlı ek içerirler. Bu ekin ilk bölümünde (ZA.1) Avrupa Komisyonunca CEN veya CENELEC'e iletilen talimata uygun olarak hakkında düzenleme yapılmış gereklilikler ve bu gerekliliklerin ele alındığı standardın ilgili maddeleri listelenmektedir. Standartta yer alan bu maddelerden bazılarında deney standartları gibi ayrı destekleyici dokümanlara atıf yapılabilir. Bu yolla ürün standardının ZA.1 eki, imalatçıların ürünlerine dair tüm zorunlu gereklilikleri ve bu gerekliliklerin nasıl karşılanacağını görebilecekleri CE işaretlemesine yönelik bir kontrol listesi halini alır.

2.4 Standardın Avrupa Komisyonunca CEN veya CENELEC'e iletilen talimatı sağlaması gerekmeyen bölümleri; "isteğe bağlı" veya "uyumlaştırılmamış" bölümler olarak adlandırılır. Bu parametreler ZA.1 ekinde yer almadığı gibi bu ekle ilgili değildir.

2.5 Avrupa Değerlendirme Dokümanları; uyumlaştırılmış ürün standartlarındaki ZA.1 ekiyle aynı amaca hizmet eden bir bölüm içermektedir.

²CEN (Comité Européen de Normalisation) Avrupa standartlarının (EN'ler) oluşturulması için bir platform sağlar. CENELEC (Comité Européen de Normalisation Électrotechnique) ise elektrik mühendisliği alanındaki Avrupa Standardizasyon faaliyetlerinden sorumlu komitedir.

³Türk Standartları Enstitüsü (TSE), CEN/CENELEC'in tam üyesidir

3. Yapı Malzemeleri Yönetmeliği'ne Göre CE İşaretlemesi

3.1 CE işaretlemesi, AB üye ülkelerinde ve Gümrük Birliği'ne taraf olmamız dolayısıyla ülkemizde bir ürünün yasal olarak piyasaya sürülebilmesini sağlar. Ancak aşağıda da açıklanacağı gibi bu işaretleme, ilgili ürünün herhangi bir ülkedeki tüm nihai kullanım alanları için uygun olduğu anlamına gelmez.

3.2 CE işaretlemesi, bir ürünün imalatçısı tarafından yapılan Performans Beyanı (DoP) ile tutarlı olduğunu belirtir. Beyanın içeriği, ürünün tabi olduğu uyumlaştırılmış teknik şartnamelere göre değişiklik gösterir. Genelde ilgili her karakteristiğe karşılık gelen bilginin sunulabileceği üç yol mevcuttur:

- ◆ Minimum veya eşik değerin karşılandığına dair teyit. (Bu, bir Geçti/Kaldı kriterinin sağlanması veya standarda uygunluk şeklinde olabilir.)
- ◆ Gerçek performans (beyan edilen bir değer)
- ◆ Ürün tarafından sağlanan, standartlarda tanımlanmış belirli bir performans sınıfı

Öyle ki, bu beyanı inceleyen karar vericiler (tasarımcılar, şartnameleri hazırlayanlar vb.) ürün ile ilgili performans gereksinimlerini ve ürünün performansını rahatlıkla anlayabilmelidirler.

3.3 Belirli bir ürün için CE işaretleme için esaslar, uyumlaştırılmış teknik şartnamelerde tanımlanmıştır. Bu tanımlar aşağıdaki bölümlerde bulunur:

- ◆ Uyumlaştırılmış standartlarda yer alan EK ZA.3 maddesinde,
- ◆ Avrupa Teknik Değerlendirmelerinde ise, Avrupa Değerlendirme Dokümanları (European Assessment Documents – EAD) içinde bir bölümde.

4. Performans Beyanları

- 4.1** İmalatçı, ithalatçı veya dağıtımıcı (distribütör) Yapı Malzemeleri Yönetmeliği'nin 7. Maddesi'nde tanımlanan özel istisnalar dışında Performans Beyanı (DoP) hazırlayarak, yapı malzemesinin beyan edilen performansa uygunluğunun yasal sorumluluğunu üstlenir. Beyanın içereceği bilgi uyumlaştırılmış standartların Ek ZA'sında veya Avrupa Değerlendirme Dokümanlarında ayrıntılı olarak verilmiştir. Beyanlar basılı belge ortamında veya elektronik ortamda temin edilebilmektedir. Elektronik ortam, beyanların bir web sitesi üzerinden yayınlanabilmesini de içerir.
- 4.2** Performans Beyanı Ek B'de yer alan formata göre düzenlenir.
- 4.3** Minimum ve maksimum değerlerin teknik şartnamelerde tanımlandığı durumlarda, bu değerlerin beyanda tekrarlanmasına ihtiyaç yoktur. Performans Beyanında, teknik şartnamede belirtilen sınıflara uygun performans sınıfları beyan edilebilir. Bu sebeple genellikle teknik şartname konusunda detaylı bilgi sahibi olunması gerekmektedir.
- 4.4** Bir parametre uyumlaştırılmış standart veya Avrupa Teknik Değerlendirmesi kapsamında ise, ilgili parametreler için farklı bir test metodu veya farklı birimlerin kullanımına izin verilmez.
- 4.5** Performans Beyanı, teknik şartname ile birlikte incelendiğinde, şartnameleri hazırlayan ve yasal düzenleyicilere ürünün ilgili üye devletin tüm düzenlemelerini karşılayıp karşılamadığına karar verebilmeleri için gerekli tüm bilgiyi sunmalıdır.
- 4.6** İmalatçı, Performans Beyanında zorunlu olan karakteristiklerin gereksinimleri karşılması kaydıyla hakkında düzenleme olmayan diğer karakteristiklerle ilgili performans belirlemek ve/veya beyan etmek zorunda değildir. Bu gibi durumlarda uyumlaştırılmış standartta da belirtildiği gibi, "Performans Belirlenmemiştir" anlamına gelen NPD (No Performance Determined) harfleri kullanılabilir.
- 4.7** Uygulanabildiğinde, Performans Beyanı, sürdürülebilir yapı ve çevre-dostu ürünler geliştirilmesini destekleyecek şekilde yapı malzemesinin tehlikeli madde içeriği konusunda bilgi ile desteklenmelidir. Birçok madde için halen hazırda gerekli test metotları konusunda tam bir anlaşmaya varılamamış olması, karmaşık bir duruma sebebiyet verilmektedir. Başlangıç olarak, tehlikeli madde içerikleri REACH tüzüğünde belirtilen maddelerle sınırlı tutulmalıdır.

5. Performansın Değişmezliğinin Değerlendirilmesi ve Doğrulaması

5.1 Performansın Değişmezliğinin Değerlendirilmesi ve Doğrulaması (PDDD)⁴ sistemi, bir ürünün ilgili olduğu teknik şartname/şartnamelere göre uygunluğunun değerlendirilmesinde üçüncü tarafların müdahil olma derecesinin tanımlanması için kullanılan bir terimdir. Her bir ürün ailesi için PDDD sistemi müştereken üye ülkeler ile Avrupa Komisyonu tarafından belirlenir. Sistemin belirlenmesinde ürünün, üretim prosesi, kendine özgü yapısı, sağlık ve güvenlik üzerine etkileri esas alınır.

CPR, bu amaca ulaşmak için 5 ana unsur kullanmaktadır:

- İlgili uyumlaştırılmış teknik şartnameye göre fabrikadaki üretimde sürekli olarak gerçekleştirilen dokümanite edilmiş iç kontrolünü esas alan Fabrika Üretim Kontrolü (FÜK)
- Fabrika Üretim Kontrolünün ve üretim tesisinin başlangıç denetimi,
- Fabrika Üretim Kontrolünün sürekli gözetimi, ölçümü ve değerlendirilmesi,
- Malzemenin tip testine (numune alma dâhil), tip hesaplamalara, tablo halinde verilen değerlere veya açıklayıcı belgelere dayanarak malzeme tipinin tespiti, performansının değerlendirilmesi,
- Malzemelerin piyasaya arzından önce alınmış numunelerinin denetim deneylerinin yapılması.

5.2 PDDD'na dair 5 sistem ve her bir sistem için onaylanmış kuruluşlarının müdahil olma seviyeleri aşağıda verilmiştir:

Sistem 1+: Onaylanmış ürün belgelendirme kuruluşu tarafından, ürün tipinin tespiti, fabrika üretim kontrolünün başlangıç denetimi sürekli gözetim ve denetim deneyleri ile birlikte performansın değişmezliği belgesinin yayımlanmasını kapsayan ürün belgelendirmesi.

Sistem 1: Onaylanmış ürün belgelendirme kuruluşu tarafından, ürün tipinin tespiti, fabrika üretim kontrolünün başlangıç denetimi ve sürekli gözetim ile birlikte performansın değişmezliği belgesinin yayımlanmasını kapsayan ürün belgelendirmesi.

Sistem 2+: Onaylanmış fabrika üretim kontrolü belgelendirme kuruluşu tarafından sürekli gözetimle fabrika üretim kontrolü belgelendirmesi.

Sistem 3: Onaylanmış test laboratuvarı tarafından ürün tipinin tespiti, fabrika üretim kontrolünün başlangıç denetimi

Sistem 4: Onaylanmış kuruluşun herhangi bir görevi yoktur.

5.3 Her bir PDDD sistemi için imalatçı ve onaylanmış kuruluşun sorumlulukları Ek C'de özetlenmiştir.

⁴ CPD'de uygunluk teyidi olarak tanımlanmıştır.

5.4 Tüm sistemlerde imalatçıların, Fabrika Üretim Kontrolü sistemine yönelik dokümantasyona sahip olması gereklidir. Bununla ilgili kriter uyumlaştırılmış teknik şartnameye dahil edilmiş olmalıdır.

Bir ürüne yönelik uygunluk değerlendirme prosedürleri, ilgili teknik şartnamede belirtilmiştir. Standartlarda uygunluk değerlendirme ile ilgili hükümler Ek ZA.2'de; Avrupa Teknik Değerlendirmelerde ise, ilgili Avrupa Değerlendirme Esası'nın ilgili bölümlerinde gösterilmiştir.

5.5 Bir ürüne yönelik tüm uygunluk değerlendirme görevleri yerine getirildiğinde imalatçının ürüne dair teknik dosya ile birlikte muhafaza edilecek bir Performans Beyanı (DoP) yapması gerekmektedir. Performans Beyanı, PDDD sistemine bağlı olarak; performansın değişmezliği belgesi, Fabrika Üretim Kontrolü uygunluk belgesi, onaylanmış test laboratuvarı tarafından oluşturulan raporlar ve/veya imalatçının kendi deney sonuçları ile desteklenmelidir.

5.6 İmalatçının yapacağı Performans Beyanının ve performans değişmezliği belgesinin ana hatları, ilgili uyumlaştırılmış ürün standardının ZA.3 ekinde veya Avrupa Değerlendirme Dokümanlarının ilgili bölümlerinde yer almaktadır.

6. CE İşaretinin Kullanımı

6.1 Ülkemizde 89/106/EEC sayılı Yapı Malzemeleri Yönetmeliği'nin yayımlanması ile 01 Ocak 2007 tarihinden itibaren yapı işlerinde kalıcı olarak kullanılan ürünlerin CE işareti ve uygunluk beyanı ile pazara arz edilmesi zorunlu kılınmıştır. 89/106/EEC sayılı Yapı Malzemeleri Yönetmeliği'nin yerine geçen 305/2011/AB sayılı Yeni Yapı Malzemeleri Yönetmeliği uyarınca; yönetmeliğin yürürlüğe girdiği 01 Temmuz 2013 tarihinden itibaren, bir uyumlaştırılmış standardın veya Avrupa Teknik Değerlendirmesinin ZA ekine uygun olarak Türkiye'de piyasaya arz edilecek yapı malzemeleri için Uygunluk Beyanı yerine Performans Beyanı (DoP) düzenlenmesi ve CE işareti iliştirilmesi zorunludur.

6.2 Eğer belirli bir ürün için Avrupa Teknik Değerlendirmesi (ETA) düzenlenmiş ise, imalatçı Avrupa Değerlendirme Dokümanını (EAD) esas alarak bir Performans Beyanı yayımlamalı ve ürünü CE işareti ile pazara arz etmelidir. Eğer bir ürün, EAD kapsamında ise, ürüne yönelik olarak Avrupa Teknik Değerlendirmesine tabi tutulup tutulmayacağı üreticinin alacağı ihtiyari karara bırakılmıştır ve bu bağlamda, bu tür ürünler için CE işaretleme de ihtiyari olmaktadır.

6.3 Performans Beyanının yayınlanması ve CE işaretinin iliştirilmesi ürünü kimin piyasaya arz ettiğine bağlı olarak üreticinin veya yetkili temsilcisinin sorumluluğundadır. Ürünler, kendilerine dair diğer kanun ve yönetmelik şartlarını sağlamalıdır.

6.4 Bir uyumlaştırılmış standart kapsamında olan ve münferit olarak üretilmiş veya sipariş üzerine seri olmayan metotla özel olarak üretilmiş ve tanımlanmış tek bir yapı işine monte edilecek yapı malzemeleri ile ilgili olarak Performans Değişmezliğinin Değerlendirilmesi ve Doğrulanması (PDDD) sisteminin performans değerlendirme kısmı, uygulanan usulün uyumlaştırılmış standartlarda ortaya konan usullere denkliğini ve ürünün ilgili gerekleri sağladığını gösteren özel teknik belgelendirme ile imalatçı tarafından değiştirilebilir.

Performans Değişmezliğinin Değerlendirilmesi ve Doğrulanması (PDDD) sistemlerinden "Sistem 1+" veya "Sistem 1"e tabi bir ürün ailesine dâhil ise özel teknik belgelendirmenin ürün belgelendirme alanında onaylanmış bir kuruluşça doğrulanması zorunludur.

6.5 İmalatçı, uyumlaştırılmış bir standart kapsamındaki bir yapı malzemesini piyasaya arz ederken;

- a.** Yapı malzemesi, belirli bir yapı işine has ve münferit olarak veya seri üretime tabi olmadan sipariş üzerine üretilerek, ürünün yapı işlerinde güvenli olarak monte edilmesinden sorumlu olan imalatçı tarafından ve yürürlükteki mevzuat çerçevesinde belirlenmiş yapı sorumlularının mesuliyeti altında belirli bir yapı işi için monte edildiğinde,
- b.** Yapı malzemesi, yürürlükteki mevzuata uygun olarak, yapı sorumlularının mesuliyeti altında ilgili yapı işlerinde kullanılmak üzere şantiye mahallinde imal edildiğinde,

- C.** Yapı malzemesi, 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamında tespit ve tescil edilen ve söz konusu Kanuna uygun olarak kültürel mirasın korunmasına uygun biçimde ve belirli bir çevrenin parçası olarak veya özel mimarî ve tarihî değeri sebebiyle resmî olarak korunan yapı işlerinin yenilenmesi için endüstriyel olmayan süreçte imal edildiğinde,

Performans Beyanı (DoP) düzenlemeyebilir.

6.6 CPR ve Yenilikçi Ürünler

CPR genel olarak ürünleri üç grupta ele almaktadır:

1. Bir Uyumlaştırılmış Standart (hEN) kapsamında olan ürünler (standart ürünler),
2. Bir Uyumlaştırılmış Standart şartlarından sapan ürünler (Uyumlaştırılmış Standartı olan ancak az bir temel ürün karakteristiği için değerlendirme yönteminin uygun olmaması veya herhangi bir değerlendirme yönteminin bulunmaması gibi nedenlerle tam olarak uyumlaştırılmış standart kapsamında olmayan ürünler)
3. Herhangi bir Uyumlaştırılmış Standart (hEN) kapsamında olmayan ürünler (standart olmayan ürünler)

1. Grup ürünler için, ilgili uyumlaştırılmış ürün standardında tanımlandığı haliyle bir Performans Beyanı (DoP) yayınlanması ve CE işaretlemesi 1 Temmuz 2013 tarihinden itibaren zorunludur.

2. Grup ve 3. Grup ürünler için, imalatçı, iddia ettiği ürün performansına dair beyanı aşağıdaki yöntemlerden biriyle destekleyerek yapar:

- İlgili bir Teknik Değerlendirme Kuruluşu tarafından yayınlanan bir Avrupa Teknik Değerlendirmesi (ETA) kullanarak, Avrupa Değerlendirme Dokümanı (EAD)'nı esas alarak performansı beyan eder. Bu yolla beyan edilen performans ile CE işaretlemesi yapılır. Bu yöntemle ilgili daha detaylı bilgilere EOTA'nın kurumsal web sitesinden (www.eota.eu) ulaşılabilir. Alternatif olarak, imalatçı aramış olduğu bilgileri Avrupa Teknik Değerlendirme Kuruluşlarından da temin edebilir. Ülke ve kapsamlarına göre bu teknik değerlendirme kuruluşlarının listesine EOTA'nın web sitesinden ve NANDO⁵ Bilgilendirme Sisteminden ulaşılabilir.
- Ulusal Teknik Onay ile destekleyerek performans beyan eder. Ulusal Teknik Onay Kuruluşları, Türk Standartları veya kendi hazırladıkları kılavuzları kullanarak performansı tayin ederler. Bu yolla beyan edilen performans ile G işaretlemesi yapılır.

⁵NANDO: http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/nando/index.cfm?fuseaction=directive.notifiedbody&dir_id=33

6.7 İsteğe bağlı yapılan ek işaretlemeler

CE işaretinden farklı bir işlevin yerine getirildiğini gösteren isteğe bağlı işaretlemelere; CE işaretinin görünürlüğünü ve okunurluğunu azaltmamak, CE işaretiyle karışıklığa sebebiyet vermemek kaydıyla izin verilir. Bu isteğe bağlı işaretlemeler, standart kapsamında olmayan yeni bir karakteristiğin ele alınması veya daha üst bir Performans Değişmezliğinin Değerlendirilmesi ve Doğrulanması (PDDD) sistemi kullanımı gibi unsurlarla katma değer oluşturmaktadır.

Gönüllü işaretlemeler CE işaretleme kapsamına yasal gereksinimlere ve Yönetmeliğe uygunluğu göstermek için bir araç olarak kullanılamaz. Gönüllü işaretlemeler, CE işaretlemesinin yerini alamaz. CPR'a göre, ürünün piyasaya sürülebilmesi için ihtiyaç duyulan tek işaretleme CE işaretlemesidir. Bu nedenle, CE işareti bir düzenleyici işarettir.

Uyumlaştırılmış teknik şartnameler, AB üyesi ülkelerde farklı testler yaptırma ihtiyacını ortadan kaldırmıştır.

Aynı zamanda, CE işareti ürünlerde farklılaşmayı ve fiyat rekabetindeki artışı azaltır. Bu nedenle imalatçılar marka değerini gönüllü işaretlerle korumak isteyebilirler.

6.8 İmalatçılar, gönüllü işaretleri ancak CE işareti ile karışıklığa neden olmamak kaydıyla kullanabilir. Örneğin:

- Uyumlaştırılmış bir standardın uyumlaştırılmamış bir bölümüne destek vermek amacıyla gönüllü işaretleme yapılabilir.
- Dayanıklılık gibi uyumlaştırılmış teknik şartnamenin kapsamında olan parametreler için PDDD sistemi tarafından tanımlanan şartların üzerinde olmak kaydıyla ilave üçüncü tarafların dahil edilmesi amacıyla gönüllü işaretleme yapılabilir.
- Montaj gibi uyumlaştırılmış teknik şartnamenin kapsamı dışında kalan parametreler için ilave üçüncü tarafların dahil edilmesi amacıyla gönüllü işaretleme yapılabilir.
- Test karakteristiklerinin kullanım alanının belirtilmesinde kullanılır. (Örneğin: Bina İmar Yönetmeliklerine uygunlukla ilişkilendirme...)

6.9 Yapı Malzemeleri Yönetmeliği uyarınca; diğer işaretler, yapı malzemelerinin kullanıcılarının korunmasını artırmak için kullanılabilir ve mevcut AB uyumlaştırılmış mevzuatı kapsamında değildir.

Yapı malzemelerinin gönüllü olarak nasıl işaretleneceği, direktiflere göre nasıl uygulanacağı, yeni yaklaşım ve genel yaklaşımın ifade edildiği Mavi Kitap (Blue guide)'ta tanımlanmıştır. Mavi Kitap (Blue guide)'ın bir kopyası Avrupa Komisyonu web sitesinden⁶ elde edilebilir. Bu kılavuz, şu anda Yeni yasal çerçeveyi kapsayacak şekilde güncellenmektedir.

Mavi Kitap (Blue guide) Madde 7.4'te aşağıdaki gibi ifade edilmektedir:

Bir ürün, aşağıdaki şartları karşılamak koşuluyla ek işaretler taşıyabilir:

- CE işaretinin kapsamı dışında bir işlevi yerine getirmeli
- CE işareti ile karışıklığa neden olmamalıdır
- CE işaretinin okunmasını ve görülmesini azaltmamalıdır.

⁶http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/files/blue-guide/guidepublic_en.pdf

7. Yükümlülükler

7.1 İmalatçı ve diğer ekonomik aktörler

İmalatçılar, yetkili temsilciler ve onların ticari iştirakleri, yayınlanmış uyumlaştırılmış teknik şartnamelerin ve kendi ürünleri için geçerli olan taslak teknik şartnamelerdeki gelişmelerin farkında olmaları gerekir ve teknik içeriği bilmeleri gerekir. Ayrıca, imalatçı ve diğer ekonomik aktörler, piyasaya ürün arz ettikleri iç ve dış pazarlardaki yerel mevzuatları da bilmelidir. Bu süreçte, ilgili ülkenin Ürün İrtibat Noktası'ndan yerel mevzuatlar ile ilgili bilgi alınabilir. Ülkemizdeki Ürün İrtibat Noktası T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'dır. İhracat yapmak isteyen imalatçılar, ilgili kullanım amacı için hedef ülkedeki mevzuatlara göre beyan edilecek performansları belirlemelidir. Eğer PDDD sistemleri belgelendirme ya da test kuruluşunun CE işaretlemesi sürecine dahil olmasını gerektiriyorsa, imalatçıların çalışmalarını yürütmek için onaylanmış kuruluşlara başvurmaları gerekir. Onaylanmış Kuruluş listesine NANDO'nun web sitesinden ulaşılabilir.

Bir ithalatçı veya dağıtıcı ürünü piyasaya kendi adı veya markası ile arz ettiğinde veya piyasaya hali hazırda arz edilmiş yapı malzemesinde Performans Beyanına uygunluğunu etkileyecek bir değişiklik yaptığında, CPR altında imalatçı gibi değerlendirilir.

Bir uyumlaştırılmış standart kapsamında yapı malzemesi imal eden çok küçük ölçekli işletmeler⁷, ilgili uyumlaştırılmış standardın kapsamındaki metotlardan farklı metotlar kullanarak Sistem 3 ve Sistem 4 için tip testlerine dayanarak ürün tipinin tespiti sistemini değiştirebilir. Bu imalatçılar, Sistem 3'e dahil yapı malzemeleri için Sistem 4'te öngörülen şartlara uygun olarak da işlem yapabilir. İmalatçı, bu tür basitleştirilmiş usulleri kullandığında, uyumlaştırılmış standartlarda belirtilen usuller ile uygulamış olduğu yöntemlerin birbirlerine denk olduğunu ve yapı malzemesinin ilgili gereklere uygunluğunu özel teknik belgelendirme ile gösterir.

İmalatçının diğer önemli yükümlülükleri:

- Ürünün piyasaya arz edildiği tarihten itibaren 10 yıl boyunca teknik belgelendirmenin saklanması,
- Geri çağırılan ve uygun olmayan ürünlere ilişkin tüm şikayet kayıtlarının tutulması ve dağıtıcıların geri çağırılan ürünlere ilişkin bilgilendirilmesi,
- Belirli işaretleme gerekliliklerine bağlı kalınması (Bakınız: Yönetmelik Madde 13.4 ve 13.5),
- Ürün ile birlikte talimatların ve güvenlik bilgilerinin ürünün piyasaya arz edildiği ilgili AB üyesi ülkenin dilinde sağlanması,
- Ürünün Performans Beyanı (DoP) ile uyumlu olmadığı tespit edilirse derhal gerekli düzeltici önlemlerin alınması,
- Ürünün depolama ve dağıtım sonrasında Performans Beyanı (DoP) ile uygunluğunun devamının sağlanması,
- Yetkili ulusal otorite tarafından talep edildiğinde, ürün hakkındaki tüm gerekli bilgilerin sağlanması,
- Ürün-tip ve uyumlaştırılmış teknik şartnamelerdeki değişikliklerin takip edilmesi (Bakınız: Yönetmelik Madde 13.3).

⁷Çok küçük işletme: Yapı malzemesi üretimi için yıllık on kişiden az çalışan istihdam eden ve net satış hasılatı veya mali bilançosu T.C. Merkez Bankası günlük döviz kuru esas alınarak 2 milyon Euro karşılığı Türk Lirası'nı aşmayan bu Yönetmelik kapsamındaki işletmeler.

7.2 İthalatçı ve dağıtıcı

CPD'de imalatçıların ürünü son kullanıcıya sattığı varsayımı yapılmaktaydı. Gerçekte ise, imalatçı hedef veya son kullanıcıyı bilmeden ürünü tedarik zincirine koyabilir.

CPR ile birlikte ithalatçı ve dağıtıcının, ürünün tüm gerekliliklerinin imalatçı tarafından yerine getirilmiş olduğunu garanti etme yükümlülüğü var. İthalatçı veya dağıtıcıların isim ve iletişim bilgilerinin ürün etiketi veya diğer ticari belgeler üzerinde görünmesi gerekir. Bu sorumluluk, ürünün teste tabi tutulması ve yasal otorite ile işbirliğine kadar genişletilebilir.

Dağıtıcı, yapı malzemesini piyasada bulundurmadan önce, gerektiği hallerde, ürünün CE işareti taşımasını, yönetmelik kapsamındaki gerekli belgelerin ürüne eşlik etmesini, güvenlik ve kullanım talimatlarının bulunmasını temin eder.

İthalatçı ve dağıtıcının diğer önemli yükümlülükleri:

- Piyasaya arz edilen yapı malzemesinin beyan edilen performansa uygun olmadığını değerlendirmesi durumunda ürünün piyasadan geri çekilmesi,
- Bir satış yapıldığında ilgili tüm belgelerin alıcıya aktarılması,
- Yapı malzemesinin depolama veya nakliyat şartlarının, yapı malzemesinin Performans Beyanı (DoP)'na veya Yönetmelik kapsamındaki diğer gerekler ile uyumunu tehlikeye atmayacak gerekli tedbirlerin alınması,
- Yetkili ulusal otorite tarafından talep edildiğinde ürün hakkındaki tüm gerekli bilgilerin sağlanması,
- Yapı malzemelerini tedarik eden ve yapı malzemelerinin tedarik edildiği ekonomik aktörlerin iletişim bilgilerinin 10 yıl boyunca piyasa gözetim otoritesine sunulması.

7.3 Yönetmelik

Yönetmelik ülkelerin yapı düzenlemelerini uyumlaştırmak için tasarlanmamıştır. Yönetmelik;

- Ürün Performans Beyanı (DoP)
- Performans değişmezliğinin doğrulanması ve değerlendirilmesi metodlarını uyumlaştırır.

Belirli bir uygulama için bir ürünün doğru özelliklere sahip olduğunun garantisini verme yükümlülüğü tasarımcı, müteahhit ve yerel yönetimlerin sorumluluğundadır.

7.4 Kamu Kuruluşları

Yapı Malzemeleri Yönetmeliği'nde Madde 10.4 ve Madde 10.5'te AB üye ülkelerinde CE işaretli yapı malzemelerinin kullanımında kamu kuruluşları tarafından CE işareti kapsamındaki ürünler için CE işareti dışında başka bir işaret talep edilemez veya CE işaretinin aranmayacağına dair herhangi bir hüküm getirilemez.

Bu kılavuz, sadece Yapı Malzemeleri Yönetmeliği ile ilgilendirir ve ilgili kamu kuruluşları (TOKİ, Belediyeler, kamu iktisadi teşekkülleri vb.), onları ilgilendiren standart, şartname ve üretime bağlı diğer Avrupa Birliği yasalarını da hesaba katmalıdır.

7.5 Tasarımcı/Müteahhit

Ulusal mevzuatları karşılamak koşuluyla tasarımcılar, şartname hazırlayanlar ve kullanıcılar yapı malzemelerinin performansları üzerinde kendi gerekliliklerini belirleyebilirler. Performans Beyanı (DoP)'nda yer alan teknik bilgiler, tasarımcılara ürünler arasında kıyaslama yapılabilme olanağı sağlar.

7.6 Ürün İrtibat Noktası

Her ülkede, Yapı Malzemeleri Yönetmeliği kapsamına giren ürünler için, kullanım amacına uygun olarak ulusal şartlarla gerekli bilgilendirmeyi yapan üye ülke Ürün İrtibat Noktaları kurulmuştur. Ülkemizde yapı malzemeleri ile ilgili Ürün İrtibat Noktası Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'dır.

8.1 Onaylanmış kuruluşlar

Onaylanmış kuruluşlar, Bölüm 6'da tanımlanan uygunluk değerlendirme faaliyetlerini yürütmek için yetkinliği teyit edilmiş ürün belgelendirme kuruluşları, Fabrika Üretim Kontrolü belgelendirme kuruluşları ve test laboratuvarlarıdır. Bu kuruluşlar belirli bir kapsamda çalışmak üzere öncelikle kendi devleti tarafından onaylanır ve ardından Avrupa Komisyonu ve diğer Üye Devletlere bildirilir. Bu süreçleri tamamlayarak atanan kuruluşlara "Onaylanmış Kuruluşlar" denir.

Onaylanmış kuruluşların, aynı alanda faaliyet gösteren diğer onaylanmış kuruluşlar ile pratik uygulama konularını tartışarak tutarlı bir yaklaşım sağlayabilmeleri amacıyla 'Onaylanmış Kuruluşlar Grubu (GNB-Group of Notified Bodies)'na katılmaları gerekmektedir.

Bir imalatçı, uyumlaştırılmış teknik şartnameye tabi ürünü için bir onaylanmış kuruluşa gereksinim duyacaktır. Bu durumda, Avrupa Ekonomik Topluluğu içerisindeki herhangi bir onaylanmış kuruluştan uyumlaştırılmış teknik şartnamelere ve uygunluk değerlendirme prosedürüne uygun olarak hizmet alabilir. İmalatçı, hizmet alacağı onaylanmış kuruluşu, imalatın gerçekleştiği veya ürünün piyasaya sürüldüğü ülkeden seçmek zorunda değildir.

Yapı Malzemeleri için Performansın Değişmezliğinin Değerlendirilmesi ve Doğrulanması (PDDD) dahil olan onaylanmış kuruluşlar, fonksiyonları açısından aşağıdaki şekilde ayrılırlar:

- ◆ **Test Laboratuvarı:** Yapı malzemelerinin performans karakteristiklerini ölçen, inceleyen, test eden, kalibre eden ya da belirleyen onaylanmış test laboratuvarları.
- ◆ **Fabrika Üretim Kontrolü Belgelendirme Kuruluşu:** Belirlenmiş prosedür ve yönetim kurallarına uygun olarak Fabrika Üretim Kontrolü belgelendirmesini icra etmek için gerekli yetkinlik ve sorumluluklara sahip onaylanmış kuruluş.
- ◆ **Ürün Belgelendirme Kuruluşu:** Belirlenmiş prosedür ve yönetim kurallarına uygun olarak ürün belgelendirmesini icra etmek için gerekli yetkinlik ve sorumluluklara sahip onaylanmış kuruluş.

Onaylanmış kuruluşların, taslak uyumlaştırılmış standartlardaki (ve yayınlanmış Avrupa Değerlendirme Dokümanlarındaki) gelişmeleri takip etmeleri gereklidir. Taslak standartlar oluşturulurken onaylanmış kuruluşlar ilgili imalatçılardan görüş alabilir.

Onaylanmış kuruluşlar, onaylandıkları kapsam dahilindeki tüm üçüncü taraf PDDD süreçlerinde yetkin olmalıdır.

8.2 Teknik Değerlendirme Kuruluşları

Bu kuruluşlar, Avrupa Değerlendirme Dokümanları (EAD) üretmek, ürünleri değerlendirmek ve bu temel üzerinde, Avrupa Teknik Değerlendirmeleri (ETA) yayınlamak için kendi devleti tarafından belirlenmişlerdir. Her bir teknik değerlendirme kuruluşunun ismi, adresi ve tayin edilen ürün alanları Avrupa Komisyonu ve Üye Devletlere iletilir.

İlk aşamada Avrupa Teknik Değerlendirmesi (ETA) yayınlama süreci, takip eden PDDD prosedürlerinden farklı bir süreçtir. Bu nedenle, bir ürün için Avrupa Teknik Değerlendirmesi yayımlandıktan sonra, imalatçı uygunluk değerlendirme prosedürünü uygulamak için farklı bir onaylanmış kuruluş seçebilir.

Teknik Değerlendirme Kuruluşları (TAB), yetkilendirildikleri/atandıkları ürün alanlarında (Yapı Malzemeleri Yönetmeliği Ek IV'de listelenmiştir) ürün değerlendirmelerini yapar ve Avrupa Teknik Değerlendirmeleri yayımlarlar.

8.3 Ek Bilgi

Uyumlaştırılmış standartlar, onaylanmış kuruluşlar, teknik değerlendirme kuruluşları ve uygunluk değerlendirme kuruluşlarının listeleri NANDO web sitesinde bulunabilir. Bu listeler uyumlaştırılmış standartların detayları ve tüm üye devletlerce tanınan onaylanmış kuruluşları ve tanımlama numaralarını içermektedir. Bu listeler düzenli olarak güncellenmektedir.

9. Geçiş Konuları

9.1 Uyumlaştırılmış standartlarla CE işaretlemesi

Uyumlaştırılmış standartlar kapsamında CE işaretlemesi yapılan tüm yapı malzemelerinde **1 Temmuz 2013'ten sonra Performans Beyanı (DoP)** yapılmak zorundadır.

Performansın Değişmezliğinin Değerlendirilmesi ve Doğrulanması sistemleri olan Sistem 1, Sistem 1+ veya Sistem 2+ kapsamındaki ürünlere dair onaylanmış kuruluşlarca yayımlanmış olan belgeler; ürün belgelendirme veya Fabrika Üretim Kontrolü belgelendirme fonksiyonlarını icra etmiş onaylanmış kuruluşlarca belge geçerliliğinin sürdürülmesine yönelik olarak programlanmış bir sonraki uygunluk kontrolü (gözetim denetimi ve deneyi) tarihine kadar geçerlidir. Belgelendirilen ürün ile ilgili teknik düzenlemelerin (ürün standartları, teknik değerlendirme esaslarının) değişmemiş olması veya söz konusu teknik düzenlemeler değişmiş ise komisyonca tanımlanan eş varlık süresinin dolmamış olması kaydıyla; hizmet alınan kuruluşun, bir sonraki uygunluk kontrolü tarihinden önce belgelendirilen ürün ile ilgili olarak 305/2011/AB sayılı Yapı Malzemeleri Yönetmeliği kapsamında onaylanmış kuruluş olarak atanması durumunda belgelendirme faaliyetlerinin yenilenmesi gerekli değildir.

Sistem 3 kapsamındaki ürünlere dair onaylanmış kuruluşlarca yayımlanmış olan raporlar, ürünün beyan edilen karakteristikleri ve Fabrika Üretim Kontrolü aynı kalmak kaydıyla geçerlidir. İmalatçı tarafından ürünün performansına etki edebilecek herhangi bir değişiklik yapılmaması, ürüne dair teknik düzenlemelerde imalatçının beyan etmek istediği temel karakteristiklerle ilgili test ve değerlendirme metodlarının değişmemesi durumunda hizmet alınan kuruluşun 305/2011/AB sayılı Yapı Malzemeleri Yönetmeliği kapsamında onaylanmış kuruluş olarak atanmasa dahi bu raporların yenilenmesine veya yeniden yayımlanmasına gerek yoktur.

İmalatçılar, yukarıda açıklanan geçerlilik süresi ile ilgili şartlar dahilinde 89/106/EEC sayılı Yapı Malzemeleri Yönetmeliği kapsamında atanmış onaylanmış kuruluşlarca düzenlenmiş belge veya raporları esas alarak Yapı Malzemeleri Yönetmeliği (305/2011/AB)'ne göre ürünlerine dair 1 Temmuz 2013 tarihinden itibaren herhangi bir ilave uygunluk değerlendirme işlemi yapmaksızın Performans Beyanı (DoP) hazırlayabilir.

Onaylanmış kuruluşlar tarafından belge ve/veya rapor düzenlenmemiş ürünlerin, 01 Temmuz 2013 tarihinden itibaren CE uygunluk işareti ile piyasa arz edilebilmesi için imalatçıların 305/2011/AB sayılı yeni yönetmelik kapsamında atanmış onaylanmış kuruluşlardan uygunluk değerlendirme hizmeti alması gereklidir.

Bu bağlamda CPD kapsamında zorunlu olarak yayınlanmış olan tüm uyumlaştırılmış standartlardaki Ek ZA'lar CPR kapsamında tadil veya revize edilerek yayınlanmak zorundadır.

1 Temmuz 2013'ten önce Yapı Malzemesi Yönetmeliği'ne (CPD) göre CE işaretlemesi yapılmış ve piyasaya sürülmüş olan yapı malzemelerinin Yapı Malzemesi Yönetmeliği'ne (CPR) uygun olduğu kabul edilir.

9.2 Avrupa Teknik Onayı temelinde CE işaretleme

Yapı Malzemesi Yönetmeliği (CPD) uyarınca 1 Temmuz 2013 tarihinden önce yayımlanan Avrupa Teknik Onayı Ortak Esası^a Yönergeleri Avrupa Teknik Dokümanı olarak kullanılabilir.

İmalatçılar ve ithalatçılar yayınlanan Yapı Malzemesi Yönetmeliği (CPD) uyarınca 1 Temmuz 2013'ten önce yayınlanmış Avrupa Teknik Onaylarını kullanabilirler.

1 Temmuz 2013 öncesi bir Avrupa Teknik Onayına sahip bir imalatçı, geçiş sürecinde durumunu Onaylanmış kuruluş/Teknik Uygunluk kuruluşu ile değerlendirmelidir.

^aAvrupa Teknik Onayı Ortak Esası (ETAG-European Technical Approval Guideline), Avrupa Değerlendirme Esası asgari olarak; yapı malzemesinin genel tanımını, imalatçı ve Avrupa Teknik Değerlendirme Kuruluşları Birliğinin anlaşığı ve ürünün imalatçı tarafından öngörülen kullanım amacı ile ilgili temel karakteristiklerinin listesini ve ürünün bu temel karakteristiklere dair performansının değerlendirilmesine ilişkin kriterleri ve metotları içerir.

EKLER

Tanımlar

Akreditasyon: Bir ulusal akreditasyon kurumu tarafından, bir uygunluk değerlendirme kuruluşunun belirli bir uygunluk değerlendirme faaliyetini yerine getirmek üzere, ilgili ulusal veya uluslararası standartların belirlediği gerekleri ve ilgili sektörel düzenlemelerde öngörülen ek gerekleri karşıladığının resmi kabulünü,

Avrupa Değerlendirme Esası: Avrupa Teknik Değerlendirmelerinin düzenlenmesi amacıyla Avrupa Teknik Değerlendirme Kuruluşları organizasyonu tarafından kabul edilip onaylanan esası,

Avrupa Teknik Değerlendirmesi: Bir yapı malzemesinin temel karakteristiklerine ilişkin performansının Avrupa Değerlendirme Esasına göre belgeye dayalı olarak değerlendirilmesini,

Çok küçük işletme: Yapı malzemesi üretimi için yıllık on kişiden az çalışan istihdam eden ve net satış hasılatı veya mali bilançosu T.C. Merkez Bankası günlük döviz kuru esas alınarak 2 milyon Euro karşılığı Türk Lirasını aşmayan bu Yönetmelik kapsamındaki işletmeleri,

Dağıtıcı: Bir yapı malzemesini piyasada bulunduran, tedarik zincirinde yer alan, imalatçı ve ithalatçı dışındaki gerçek veya tüzel kişiyi,
Eşik değer: Bir yapı malzemesinin herhangi bir temel karakteristiğinin asgari veya azami performans değerini,

Fabrika Üretim Kontrolü: Fabrikadaki üretim sisteminin uyumlaştırılmış teknik şartnamelere uygun olarak yazılı hale getirilmiş, kalıcı ve iç kontrolünü,

Geri çekme: Tedarik zincirindeki bir yapı malzemesinin piyasada bulundurulmasını engellemek amacıyla alınan her türlü tedbiri,

İktisadi işletme: İmalatçı, yetkili temsilci, ithalatçı ve dağıtıcıyı,

İmalatçı: Bir yapı malzemesini imal eden veya tasarımını veya imalatını yaptırın ve kendi adı veya ticarî markası ile pazarlayan gerçek veya tüzel kişiyi,

İthalatçı: Bir yapı malzemesini yurt dışından yurt içi piyasaya arz eden Türkiye'de yerleşik gerçek veya tüzel kişiyi,

Komisyon: Avrupa Komisyonunu,

Kullanım amacı: Yapı malzemesinin uyumlaştırılmış teknik şartnamesinde belirtilen kullanım amacını,

Özel teknik belge: Uyumlaştırılmış standartlarda belirtilen test metotları dışındaki diğer metotlarla elde edilen sonuçların, ilgili uyumlaştırılmış standardın test metotları ile elde edilen sonuçlara eş olması kaydı ile performansın değişmezliğini değerlendiren ve doğrulayan sistemler içerisindeki metotların başka metotlar ile ikame edildiğini gösteren belgeyi,

Piyasaya arz: Bir yapı malzemesinin piyasada ilk defa bulundurulmasını,
Piyasada bulundurma: Bir yapı malzemesinin ticari bir faaliyet yoluyla, bir bedel karşılığında veya bedelsiz olarak dağıtım, tüketim veya kullanım için yurt içi piyasaya sağlanmasını,

Seviye: Bir yapı malzemesinin temel karakteristikleri ile ilgili performans değerlendirme sonucunun sayısal olarak ifade edilmesini,

Sınıf: Bir yapı malzemesine ilişkin performansın azami ve asgari değerleri ile sınırlandırılmış seviyeler aralığını,

Takım malzeme (kit): Yapı işinde kalıcı olarak kullanılmak üzere bir araya getirilmesi gereken en az iki ayrı bileşenden meydana gelen bir takım olarak tek bir imalatçı tarafından piyasaya arz edilen yapı malzemesini,

Temel karakteristikler: Yapı işlerinin temel gereklerine ilişkin yapı malzemesi karakteristiklerini,

Toplatma: Tüketicinin veya diğer bir nihai kullanıcının hâlihazırda elinde bulunan bir yapı malzemesinin geri alınmasını amaçlayan her türlü önlemi,

Uyumlaştırılmış standart: 3/4/2002 tarihli ve 24715 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Teknik Mevzuatın ve Standartların Türkiye ile Avrupa Birliği Arasında Bildirimine Dair Yönetmeliğin Ek-1'inde sıralanan Avrupa Standardizasyon kuruluşlarından biri tarafından Komisyonun talebi üzerine hazırlanarak kabul edilen standardı,

Uyumlaştırılmış teknik şartname: Uyumlaştırılmış standartları ve Avrupa Değerlendirme Esaslarını, Ürün tipi: Belirli bir imalat sürecinde belirli bir hammadde kombinasyonu veya diğer girdiler ile üretilmiş bir yapı malzemesinin ilgili temel karakteristiklere göre kendisini temsil eden performans seviyesini veya sınıflar grubunu,

Yapı işi: Hem bina hem de diğer inşaat mühendisliği işlerini içermek üzere tüm yapı işlerini, Yapı malzemesi: Her türlü yapı işlerinde veya bu işlerin herhangi bir kısmında kalıcı olarak kullanılmak üzere üretilen ve piyasaya arz edilen ve performansı yapı işlerinin temel gereklerle ilişkin performansını etkileyen bütün malzemeleri veya takım malzemelerini,

Yapı malzemesinin performansı: Malzemenin temel karakteristikleri ile ilgili performansının seviye, sınıf veya tanım olarak ifade edilmesini,

Yaşam döngüsü: Bir yapı malzemesinin ham maddeden elde edilmesi veya doğal kaynaklardan üretilmesinden, bertaraf edilmesine kadar birbirini takip eden bağlantılı aşamalarını,

Yetkili temsilci: Adına belirli görevleri yerine getirmek üzere imalatçıdan yazılı olarak yetki belgesi alan ve Türkiye'de yerleşik olan gerçek veya tüzel kişiyi,

ifade eder.

Kısaltmalar

AET	: Avrupa Ekonomik Topluluğu
CPD	: Yapı Malzemeleri Direktifi
CPR	: Yapı Malzemeleri Yönetmeliği
DoP	: Performans Beyanı (Declaration of Performance)
EAD*	: Avrupa Değerlendirme Dokümanları (European Assessment Documents – EAD)
EOTA	: Avrupa Teknik Değerlendirme Kuruluşları Birliği (EOTA)
ETA	: Avrupa Teknik Değerlendirmesi
ETAG	: Avrupa Teknik Onay Ortak Esası
FÜK	: Fabrika Üretim Kontrolü
hEN	: Uyumlaştırılmış Standart
NPD	: Performans Belirlenmemiştir (No Performance Determined)
PDDD	: Performansın Değişmezliğinin Değerlendirilmesi ve Doğrulanması
TAB	: Teknik Değerlendirme Kuruluşları

* Ülkemizde yürürlükte olan 10/07/2013 yılında yayımlanan Yapı Malzemeleri Yönetmeliğinde bu terim, Avrupa Değerlendirme Esasları olarak kullanılmıştır.

Performans Beyanı (DoP) Şablonu

Performans Beyanı (DoP)

No:.....

- (1) Ürün tipi kimlik kodu:
- (2) Kullanım amacı/amaçları
- (3) İmalatçı
- (4) Yetkili temsilci

(5) Performans değişmezliğinin değerlendirilmesi ve doğrulanması sistem/sistemleri:
.....

(6a) Uyumlaştırılmış standart:
.....

Onaylanmış kuruluş/kuruluşlar:

(6b) Avrupa Değerlendirme esası:
.....

Avrupa teknik değerlendirmesi:

Teknik değerlendirme kuruluşu:

Onaylanmış Kuruluş/kuruluşlar:

(7) Beyan edilen performans/performanslar:
.....

(8) Uygun teknik belge ve / veya Özel teknik belgelendirme:
.....

Yukarıda tanımlanan yapı malzemesi, beyan edilen performansa/performanslar grubuna sahiptir. Yapı Malzemeleri Yönetmeliği (305/2011/AB) uyarınca hazırlanan bu Performans Beyanı (DoP) sadece yukarıda tanımlanan imalatçının sorumluluğu altında yayımlanır.

İmalatçı adına imzalayan:

[İsim]

[Düzenlenen yer][Düzenleme tarihi]

[İmza]

Performans Beyanı (DoP) Şablonu ile ilgili açıklamalar:

Madde Numarası	Açıklama
Performans beyan numarası	Yapı Malzemeleri Yönetmeliği'nin 11'inci maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen Performans Beyanı (DoP) referans numarasıdır. Bu performans beyan numarası şablondaki 1 numaralı kısımda bahsedilen ürün tipi, kimlik kodu ile aynı olabilir.
1	Yapı Malzemeleri Yönetmeliğinin 8'inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde bahsedilen ürün tipi kimlik kodudur. Yapı Malzemeleri Yönetmeliği'nin 11'inci maddesinin ikinci fıkrasında, CE işaretinin takibi için imalatçı tarafından belirlenen kimlik kodu, malzeme tipiyle bağlantılıdır ve dolayısıyla yapı malzemesinin performans seviye veya sınıfları grubu, yapı malzemesi için düzenlenen Performans Beyanı (DoP)'nda aktarılır. Ayrıca her bir yapı malzemesinin performans seviye veya sınıfları grubu özellikle son kullanıcı için kesin suretle tanımlanmalıdır. Bu nedenle Performans Beyanı (DoP) düzenlenen her yapı malzemesi, Yapı Malzemeleri Yönetmeliğinin 8'inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi uyarınca imalatçı tarafından malzeme tipiyle ve kimlik kodunca belirlenen performans seviye veya sınıfları grubuyla ilişkilendirilmelidir.
2	Yapı malzemesinin imalatçı tarafından ön görülen kullanım amacı veya kullanım amaç listesi, uygulanan uyumlaştırılmış teknik şartnameyle uygun olacak şekilde belirtilir.
3	Yapı Malzemeleri Yönetmeliği'nin 13'üncü maddesinin beşinci fıkrasına uygun olarak İmalatçının ismi, tescilli ticari unvanı veya tescilli ticari markası ve iletişim bilgileri belirtilir.
4	4 Numara sadece yetkili temsilci atanması durumunda doldurulur. Böyle bir durumda yönetmeliğin 14'üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen görevleri kapsayan yetki belgesine sahip yetkili temsilcinin ismi ve iletişim bilgileri belirtilir.
5	Yapı Malzemeleri Yönetmeliği'nin ek 5'inde belirtilen ve yapı malzemesine uygulanabilir olan PDDD sisteminin numarası belirtilir. Eğer birden fazla sistem varsa her biri beyan edilir.
6	<p>(1) Bir imalatçı yapı malzemesinin Performans Beyanı (DoP)'nı uyumlaştırılmış bir standarda veya Avrupa Teknik Değerlendirmesine göre düzenleyebildiğinden 6a ve 6b'de gösterilen bu iki farklı durum birbirinin alternatifi olarak ele alınır ve Performans Beyanı (DoP) sadece birine göre düzenlenir ve doldurulur.</p> <p>a) Onaylanmış kuruluş/kuruluşların ismi yazılırken, orijinal dilinde ve hiçbir diğer dile tercüme edilmeden yazılması gerekir. Performans Beyanı (DoP) uyumlaştırılmış standardı temel aldığında, aşağıdakilerin hepsi belirtilir:</p> <p>1) Uyumlaştırılmış standardın referans numarası ve yayım tarihi, 2) Onaylanmış kuruluş/kuruluşların kimlik numarası.</p> <p>b) Performans Beyanı (DoP) Avrupa Teknik Değerlendirmesini temel aldığında, aşağıdakilerin hepsi belirtilir:</p> <p>1) Avrupa Değerlendirme Dokümanının numarası ve yayım tarihi, 2) Avrupa Teknik Değerlendirmesinin numarası ve yayım tarihi, 3) Teknik Değerlendirme Kuruluşunun adı, 4) Onaylanmış kuruluş/kuruluşların kimlik numarası.</p>

<p>7</p>	<p>Bu kısımda Performans Beyanı (DoP)'nda aşağıdakiler belirtilir:</p> <p>(a) 2 numarada bahsedilen kullanım amacı/amaçları için uyumlaştırılmış teknik şartnamede belirlenen temel karakteristiklerin listesi.</p> <p>(b) Her bir karakteristik için, ilgili temel karakteristikle ilgili seviye, sınıf veya bir tanım şeklinde ifade edilen performans veya performans beyan edilmeyecekse NPD harfleri kullanılır. Bu kısım uyumlaştırılmış teknik şartname ile PDDD sistemleri arasındaki bağlantıları gösteren bir tablo aracılığıyla yapı malzemesinin her bir temel karakteristiğine uygulanarak doldurulabilir.</p> <p>Performans açık ve net bir şekilde beyan edilir. Bu yüzden performans, Performans Beyanı (DoP)'na sadece son kullanıcı tarafında uygulanacak bir hesaplama formülü girilerek tanımlanamaz. Ayrıca referans belgelerinde gösterilen performans seviye veya sınıfları Performans Beyanı (DoP)'nda yeniden oluşturulur; dolayısıyla Performans Beyanı (DoP)'nda yalnızca bu dokümanlara referans verilerek ifade edilemez.</p> <p>Ancak yapı malzemesinin özellikle yapısal davranış performansı, ilgili imalat dokümanları veya yapısal tasarım hesaplamalarına başvurularak ifade edilebilir. Bu durumda, ilgili belgeler Performans Beyanı (DoP)'na eklenir.</p>
<p>8</p>	<p>Bu nokta sadece yönetmeliğin 34, 35 ve 36'ncı maddeleri uyarınca yapı malzemesinin uyduğu gereklilikleri belirtmek için Uygun Teknik Belge veya Özel Teknik Belge kullanıldıysa doldurulur ve gösterilir.</p> <p>Böyle bir durumda, bu bölümde Performans Beyanı (DoP) aşağıdakileri içerir:</p> <p>(a) Özel ve/ya Uygun Teknik Belgenin referans numarası.</p> <p>(b) Yapı malzemesinin uyduğu gereklilikler.</p>
<p>İMZA</p>	<p>Parantez içindeki gerekli bilgiler doldurulur ve imzalanır.</p>

Uygunluk değerlendirme görev ve sorumlulukları

Sistem Tipi	Sorumluluklar	Onaylanmış kuruluş tipi	Görevler
Sistem 1+	Onaylanmış Kuruluş	Ürün belgelendirme kuruluşu	Fabrika Üretim Kontrolü sisteminin başlangıç denetimi Fabrika Üretim Kontrolünün sürekli gözetimi Ürün tipinin tespiti Denetim deneyleri
	İmalatçı		Fabrika Üretim Kontrolü ve numunelerin deneye tabi tutulması
Sistem 1	Onaylanmış Kuruluş	Ürün belgelendirme kuruluşu	Fabrika Üretim Kontrolü sisteminin başlangıç denetimi Fabrika Üretim Kontrolünün sürekli gözetimi Ürün tipinin tespiti
	İmalatçı		Fabrika Üretim Kontrolü ve numunelerin deneye tabi tutulması
Sistem 2+	Onaylanmış Kuruluş	Fabrika Üretim Kontrolü belgelendirme kuruluşu	Fabrika Üretim Kontrolü sisteminin başlangıç denetimi Fabrika Üretim Kontrolünün sürekli gözetimi
	İmalatçı		Fabrika Üretim Kontrolü ve numunelerin deneye tabi tutulması Ürün tipinin tespiti
Sistem 3	Onaylanmış Kuruluş	Test laboratuvarı	Ürün tipinin tespiti
	İmalatçı		Fabrika Üretim Kontrolü
Sistem 4	İmalatçı		Fabrika Üretim Kontrolü Ürün tipinin tespiti

1. Performansın Değişmezliğinin Değerlendirilmesi ve Doğrulaması (PDDD) Sistemleri

İmalatçı performans beyanını düzenler ve malzeme tipini performans değişmezliğinin değerlendirilmesi ve doğrulanmasına dayanarak aşağıdaki sistemlere göre tespit eder:

1.1. Sistem 1+

(a) İmalatçı aşağıda ifade edilenleri yerine getirir:

- I. Fabrika üretim kontrolü,
- II. Önceden hazırlanmış test planına göre imalatçı tarafından üretim tesisinden alınan numunelerin ilave testleri.

(b) Ürün belgelendirmesi yapan onaylanmış kuruluş aşağıda ifade edilen değerlendirmelere ve doğrulamalara dayanarak yapı malzemesine ilişkin performans değişmezlik belgesinin verilmesine, kısıtlanmasına, askıya alınmasına veya iptaline karar verir:

- I. Malzemenin testine (numune alma dahil), hesaplamalara, tablo halinde verilen değerlere veya tanımlayıcı belgelere dayanarak yapı malzemesinin performansının değerlendirilmesi,
- II. Fabrika üretim kontrolünün ve üretim tesisinin başlangıç denetimi,
- III. Fabrika üretim kontrolünün sürekli gözetimi, ölçümü ve değerlendirilmesi,
- IV. Malzemelerin ürün belgelendirmesi yapan onaylanmış kuruluşça üretim tesisinden veya imalatçının depolama tesislerinden alınmış numunelerinin denetlenmesi.

1.2. Sistem 1

(a) İmalatçı aşağıda ifade edilenleri yerine getirir:

- I. Fabrika Üretim Kontrolü,
- II. Önceden hazırlanmış test planına göre imalatçı tarafından üretim tesisinden alınan numunelerin ilave testleri.

(b) Ürün belgelendirmesi yapan onaylanmış kuruluş aşağıda ifade edilen değerlendirmelere ve doğrulamalara dayanarak yapı malzemesine ilişkin performans değişmezlik belgesinin verilmesine, kısıtlanmasına, askıya alınmasına veya iptaline karar verir:

- I. Malzemenin testine (numune alma dahil), hesaplamalara, tablo halinde verilen değerlere veya açıklayıcı belgelere dayanarak yapı malzemesinin performansının değerlendirilmesi,
- II. Fabrika üretim kontrolünün ve üretim tesisinin başlangıç denetimi,
- III. Fabrika üretim kontrolünün sürekli gözetimi, ölçümü ve değerlendirilmesi.

1.3. Sistem 2+

(a) İmalatçı aşağıda ifade edilenleri yerine getirir:

- I. Malzemenin testine (numune alma dahil), hesaplamalara, tablo halinde verilen değerlere veya açıklayıcı belgelere dayanarak yapı malzemesinin performansının değerlendirilmesi,
- II. Fabrika Üretim Kontrolü,
- III. Önceden hazırlanmış test planına göre imalatçı tarafından üretim tesisinden alınan numunelerin ilave testleri.

(b) Fabrika üretim kontrolü belgelendirmesi yapan onaylanmış kuruluş aşağıda ifade edilen değerlendirmelere ve doğrulamalara dayanarak fabrika üretim kontrolü uygunluk belgesinin verilmesine, kısıtlanmasına, askıya alınmasına veya iptaline karar verir:

- I. Fabrika üretim kontrolünün ve üretim tesisinin başlangıç denetimi,
- II. Fabrika üretim kontrolünün sürekli gözetimi, ölçümü ve değerlendirilmesi.

1.4. Sistem 3:

(a) İmalatçı fabrika üretim kontrolü yapar.

(b) Onaylanmış laboratuvar yapı malzemesinin testine (imalatçı tarafından alınmış numuneye dayanarak), hesaplamalara, tablo halinde verilen değerlere veya tanımlayıcı belgelere dayanarak malzemenin performansını değerlendirir.

1.5. Sistem 4:

(a) İmalatçı aşağıda ifade edilenleri yerine getirir:

- I. Malzemenin testine, hesaplamalara, tablo halinde verilen değerlere veya açıklayıcı belgelere dayanarak yapı malzemesinin performansının değerlendirilmesi,
- II. Fabrika Üretim Kontrolü.

(b) Onaylanmış kuruluşların müdahalesini gerektiren görev yoktur.

2. PDDD'de yer alan kuruluşlar

Yapı malzemelerinin performansının değişmezliğinin değerlendirilmesi ve doğrulamasında yer alan kuruluşlar arasında görevleri bakımından aşağıda ifade edilen şekilde bir ayırım yapılır:

(1) Ürün belgelendirme kuruluşu: Belirlenen yönetim ve uygulama kurallarına göre ürün belgelendirme işini yürütmek üzere gerekli yetki ve sorumluluğu taşıyan, kamu kurum ve kuruluşlarına ait olanlar dahil, onaylanmış kuruluş.

(2) Fabrika Üretim Kontrolü belgelendirme kuruluşu: Belirlenen yönetim ve uygulama kurallarına göre Fabrika Üretim Kontrolünün belgelendirilmesini yürütmek üzere gerekli yetki ve sorumluluğu taşıyan, kamu kurum ve kuruluşlarına ait olanlar dahil, onaylanmış kuruluş.

(3) Test laboratuvarı: Yapı malzemelerinin veya ürün bünyesine giren malzemelerin performanslarını veya karakteristiklerini ölçen, muayene eden, test eden, kalibre eden veya belirleyen bir onaylanmış laboratuvar.

CE işaretleme ile ilgili özel bilgiler

a) Ürünüm CE işareti kapsamında mı?

Tanımlar	Bir ürünün CE işareti taşımak zorunda olup olmadığına karar vermek için uygulanacak adımlar	
	Adım	Eylem
Yapı malzemesi: Her türlü yapı işlerinde veya bu işlerin herhangi bir kısmında kalıcı olarak kullanılmak üzere üretilen ve piyasaya arz edilen ve performansı yapı işlerinin temel gereklerine ilişkin performansını etkileyen bütün malzemeleri veya takım malzemelerini,	Adım 1 Ürününüzün CPR kapsamında yapı malzemesi olarak tanımlanıp tanımlanmadığına karar verin.	"Yapı malzemesi" tanımına bakınız.
Takım malzeme (kit): Yapı işinde kalıcı olarak kullanılmak üzere bir araya getirilmesi gereken en az iki ayrı bileşenden meydana gelen bir takım olarak tek bir imalatçı tarafından piyasaya arz edilen yapı malzemesini,	Adım 2 Ürünüze dair herhangi bir uyumlaştırılmış teknik şartnamenin yayımlanmış olup olmadığını kontrol edin.	(I) Aşağıda verilen linki kullanarak ürünüze dair uyumlaştırılmış standardın (hEN) olup olmadığını kontrol edin. http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/nando/index.cfm?fuseaction=cp.hs&cpr=Y Eğer ürünüze dair uyumlaştırılmış standart bulunuyorsa ürünüze dair CE işareti taşıması gerekir.
Yapı işi: Hem bina hem de diğer inşaat mühendisliği işlerini içermek üzere tüm yapı işlerini,		(II) Eğer herhangi bir uyumlaştırılmış standart yoksa ürünüze dair CPD kapsamında Avrupa Teknik Onay Kılavuzu (ETAG) veya CPR kapsamında Avrupa Değerlendirme Dokümanı (EAD) olup olmadığını aşağıdaki linkten kontrol edin. http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/nando/index.cfm?fuseaction=cp.etagart66&cpr=Y
Temel karakteristikler: Yapı işlerinin temel gereklerine ilişkin yapı malzemesi karakteristiklerini,		ETAG veya EAD dokümanının mevcut olması bazı imalatçıların ETA başvurusunda bulunduğu ve benzer bir ürün CE işareti ile pazara arz ettiği anlamına gelir. Bu aşamada firma olarak ürüne CE işareti iliştiirmek için ETA başvurusunda bulunup bulunmayacağınıza karar verin. Bir ürün EAD kapsamındaysa; ETA başvurusunda bulunulup bulunulmayacağı ve bu anlamda ürüne ihtiyari olarak CE işareti iliştilip iliştilmeyeceği imalatçının tercihine bırakılmıştır.

<p>Uyumlaştırılmış teknik şartname: Uyumlaştırılmış standartları ve Avrupa Değerlendirme Esaslarını</p>	<p>Adım 3 Eğer ürününüz hEN veya ETA kapsamında değil ise;</p>	<p>İmalatçının bir yapı malzemesine dair gönüllü olarak EAD ve ETA oluşturulması talebi bulunmadığı sürece CE işaretlemesi mümkün değildir.</p> <p>Ürününüze dair uyumlaştırılmış standart bulunmuyorsa, ürününüze dair CPD kapsamında Avrupa Teknik Onay Kılavuzu (ETAG) veya CPR kapsamında Avrupa Değerlendirme Dokümanı (EAD)'da yoksa ve ürününüze dair EAD ve ETA oluşturulması talebiniz yoksa ürününüzü G işareti ile pazara arz etmeniz gerekmektedir. G işareti ile ürünü pazara arz etmek için ürününüz ile ilgili Türk Standardı olup olmadığını kontrol edin. Eğer Türk Standardı varsa G işaretlemesi ile ilgili yetkilendirilmiş kuruluşlar ile temasa geçiniz.</p> <p>Eğer Türk Standardı da yoksa ulusal teknik değerlendirme yoluyla ürüne G işareti ilaştırılabilir. Bu durumda ulusal teknik değerlendirme kuruluşu ile temasa geçiniz.</p>
---	--	---

b) CE işaretinin ilaştırılmasından kim sorumludur? – Bazı yaygın ticari durumların açıklanması

Yapı Malzemelerinin CE İşaretleme

CE işaretinin ilaştırılmasından kim sorumludur? – Bazı yaygın ticari durumların açıklanması

Aşağıdaki ticari durumlar yaygın olmakla birlikte CE işaretlemesine yabancı olanlar için, CE işaretinin ilaştırılma sorumluluğu ile ilgili yorumların açıklanması gerekmektedir. Şirketler, Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun (AET) dışındaki ülkelerde üretilen ürünlerin ülkemize ithal edilme olasılığını gözden kaçırmamalıdır. Burada verilen örnekler, mutlak bir yasal yorum olarak değerlendirilmemelidir.

Aşağıdaki örneklerde CE işareti terimi, imalatçının, CE işareti ile beraberinde verdiği dokümantasyondaki tüm beyan değerlerini içerir.

- 1) Bir şirket, fiziksel olarak üzerinde CE işareti bulunan yapı malzemeleri alır ve bunlar satılmadan önce daha küçük boyutlara kesilirse ne yapmalıdır?

Örnekler:

- a) Ahşap bazlı panel ürünler
- b) Dirsek imalatı için bakır boru
- c) Kapılar panel ürünler değildir, bu nedenle normal düzeltmenin ötesinde kısaltmak/ değiştirme kabul edilemez.

Burada CE işareti ürünün sadece bir parçasında görünecek, diğer parçalarda görünür bir CE işareti bulunmayacaktır.

Bu durumda, ürünün beyan edilmiş performans değerlerinden hiç biri değişmediği için, ürünün beraberindeki bilgi (Performans Beyanı, kullanım talimatları ve güvenlik bilgisi) piyasaya sürülen her ürün ya da parti için (kâğıt ya da elektronik ortamda) temin edilmelidir.

2) Bir şirket, CE işareti taşımayan ürün satın alır ve bunları kendi detayları ile CE işaretlemek ve ürünü kendi markasını kullanarak etiketlemek isterse ne yapmalıdır? (Bu ürünler, AET dışında yer alan bir 'üçüncü ülke' tarafından tedarik edilmiş olabilir)

Burada şirket, CE işaretlemesi yapmayan bir imalatçıdan ürünler almıştır. Burada önemli olan faktör şudur: Kullanılan Performansın Değişmezliğinin Değerlendirilmesi ve Doğrulanması (PDDD) sisteminden bağımsız olarak, ürünlerine CE işareti illeştirmek isteyen tüm imalatçılar için zorunlu olan Fabrika Üretim Kontrol Sistemi (FÜK), imalatçıda yazılı olarak bulunmuyor olabilir.

Şirket, kendi ticari ismi ve/veya kendi ürün ismi altında CE işaretlemesi yapmak isterse ve CE işareti üzerinde kendi ismini ve adresini kullanacaksa piyasaya süren olarak sınıflandırılacak ve böylece imalatçı olarak kategorize edilecektir. Bu durumda şirket, ürünün beyan edilen karakteristikleri sağladığını ve ürünün ilgili Uyumlaştırılmış Teknik Şartname'nin Ek ZA bölümüne uygun bir FÜK sistemi altında üretildiğini garanti altına almak için asıl imalatçı ile sözleşme yapmalıdır. Bu, ürünün uygunluğundan emin olmak için, şirketin kendi Kalite Güvence Sistemi'nin ve ürüne özgü Kalite Kontrol Planı'nın bir parçası olarak numune testi yürütülmesine ilişkin gereklilikleri içerebilir. Buna ek olarak şirketin, PDDD sisteminin istediği karakteristikler için bir onaylanmış kuruluş vasıtasıyla belgelendirmeye ihtiyacı olacaktır.

3) Bir şirket, halihazırda CE işareti taşıyan ürünün kendi markasıyla (fason) üretirmek ve ürünü piyasaya arz etmek isterse yükümlülükleri nelerdir?

Bu durumda asıl imalatçı, alt-yüklenici gibi hareket eder ve doğrudan satın alan şirket için bir sözleşme çerçevesinde ürün üretir. Bu sözleşme, ürünlerin beyan edilen karakteristikleri sağladığını ve uyumlaştırılmış Avrupa Standardı'nın Ek ZA bölümüne uygun bir Fabrika Üretim Kontrol Sistemi ve gözetim altında üretildiğini garanti altına alacak ve satın alan şirkete, asıl imalatçının test sonuçlarını kullanma hakkı verecektir.

Yönetmeliğe göre, ürünü satın alan şirket, imalatçının rolünü üstlenir ve bu sorumluluğun bir kısmı, ürünün uygunluğunu sağlamak için şirketin kendi Kalite Güvence Sistemi'nin ve ürüne özgü Kalite Kontrol Planı'nın bir parçası olarak numune testi yürütülmesini gerektirebilir.

Asıl imalatçı, kendi test raporlarını satın alan şirketin kullanımına sunmak için Onaylanmış Kuruluş'un doğrulamasına ihtiyaç duyulabilir (Sistem 1 ve 1+ için...).

Asıl imalatçı bu ürünleri, satın alan şirketin ismi ve ürün detayları ile etiketler ve satın alan şirketin detaylarını içeren CE işaretini, iki şirket arasındaki sözleşmede belirtildiği gibi uygular.

- 4) Bir şirket, nihai ürünün bir bileşeni olarak kullanmak üzere, hâlihazırda asıl imalatçının detayları ile CE işaretlemesi yapılmış, kendi ticari ismi ve ürün detaylarıyla etiketleyeceği ve kendi ismi ve adresi ile CE işaretlemesi yapacağı ürünler satın alırsa yükümlülükleri nelerdir?

Örnekler :

- a) Prekast beton merdiven, kiriş ve bloklar...
- b) Yangın kapılarında kullanmak üzere üreten acil çıkış cihazları...
- c) Bir şirket camsız pencere çerçevesi satın alır ve ayrı tedarikçilerden cam temin ederek pazara sunmak üzere tamamlanmış pencere montajı yapar...
- d) A şirketi, küçük endüstriyel yapılar ve çiftlik yapılarında kullanılacak kitler oluşturmak üzere, CE işareti taşıyan bir dizi bileşen satın alır. Kitler daha sonra, satıcı şirket tarafından iliştilen yeni CE işareti ile piyasaya sürülür...
- e) İmalatçı A şirketinin CE işaretini taşıyan kartonpiyer plaka, B şirketi tarafından satın alınır ve yeni CE işaretlemesi yapılmadan önce bir yalıtım ürününe yapıştırılır ve daha sonra piyasaya sürülür...

Satın alan şirket CE işaretli bileşeni alır, bunları imalat/montaj sürecine sokar ve sonunda yeni ürünü kendi ticari ismi ile pazara sunar.

Bu durumda satın alan şirketin rolü aynı imalatçı gibidir. Bu nedenle CE işaretlemesine ilişkin yasal sorumluluk çerçevesinde, örneğin; ürün tipi belirleme, Fabrika Üretim Kontrolü, Performansın Değişmezliğinin Değerlendirilmesi ve Doğrulanması sisteminin istendiği durumlarda Onaylı Kuruluş ile işbirliği sistemi içinde, hakları kendisine ait yeni bir ürün olarak kabul etmesi gerekir.

- 5) Bir şirket, asıl imalatçının detayları ile CE işaretlemesi yapılmış ürünler satın alır, daha sonra, kendi CE işareti ve detayları ile etiketlemeden önce bu üründe değişiklik yaparsa yükümlülükleri nelerdir?

Örnekler:

- a) Ahşap bazlı panellere alev geciktirici ilavesi ya da koruyucu işlemler...
b) Ahşap bazlı döşeme panelleri için geçmeli profil oluşturulması...
c) Bir imalatçı, hEN 572-9'a göre renksiz düz cam üretir ve CE işareti uygular. Müşterisi bu camı sertleştirerek asıl imalatçının beyan ettiği performans değerini değiştirirse kendi CE işaretini uygulamak zorundadır.
d) İmalatçı olan A şirketinin CE işareti taşıyan kartonpiyer plakası, B şirketi tarafından satın alınır ve yeni CE işaretlemesi yapılmadan önce bir yalıtım ürününe yapıştırılır ve daha sonra piyasaya sürülür.

Burada şirket, asıl performans karakteristiklerinin bazılarını ya da hepsini açıkça değiştirmiştir. Bu nedenle artık imalatçı olarak değerlendirilir ve bir imalatçının (örneğin gerekli tüm testler, numune alma vb.) tüm sorumluluğunu taşır. Şirket bütün testlerden sorumlu olmakla birlikte sadece değişen karakteristikğin testini yapmak zorundadır.

Bunu yerine getirmek için şirket, asıl imalatçı ile ürünün beyan edilen karakteristikleri (modifiye edilenlerin haricindeki) sağladığını, ürünün uyumlaştırılmış Avrupa Standardının Ek ZA bölümüne uygun bir FÜK sistemi ve gözetim altında üretildiğini garanti altına alacak ve satın alan şirkete, asıl imalatçının test sonuçlarını kullanma hakkı verecek bir sözleşme yapmalıdır.

Ürünleri modifiye eden şirket, stok sahasındaki ya da dağıtım merkezindeki ürünlerin uygunluğunu garanti altına almak için kendi Kalite Güvence Sistemi'nin ve ürüne özgü Kalite Kontrol Planı'nın bir parçası olarak numune testlerini üstlenmek zorunda kalabilir.

Buna ek olarak şirketin, PDDD sisteminin istediği karakteristikler için bir onaylı kuruluş vasıtasıyla belgelendirmeye ihtiyacı olacaktır. Aynı şekilde asıl imalatçı, kendi test raporlarını diğerlerinin kullanımına sunmak için Onaylanmış Kuruluş'un doğrulamasına ihtiyaç duyulabilir.

- 6) Bir şirket, CE işaretine sahip olmayan ürünü alır, bunları kendi detayları ile etiketlemeden önce değiştirir CE işareti iliştiirse yükümlülükleri nelerdir?

Örnekler :

- a) Prefabrikte çatı ışıklarının üretiminde kullanılan plastikler
b) Esnek yüzeyli yalıtım ürünlerinin üretiminde kullanılan esnek kaplama malzemesi

Bu durumda şirket asıl imalatçymış gibi, o ürüne ait uyumlaştırılmış standarda göre ürüne CE işaretini iliştiirmelidir.

c) 305/2011/AB sayılı Yapı Malzemeleri Yönetmeliği'ndeki yeni yedinci temel gerek nedir ve CE işaretlemesini nasıl etkiler?

Yeni Yapı Malzemeleri Yönetmeliği (CPR)'nde yayınlanan "Yapı İşleri'nin yedi ana gerekliliği Yapı Malzemeleri Direktifi'nde (CPD) yer alan altı temel gerekliliğin yerini almıştır. Yedinci temel gerekçe ilgili hususlar ürünle ilgili teknik şartnamelere henüz ilave edilmemiştir.

Şirketler mutlaka teknik şartnamelerinde yapılacak olan bu değişikliklerden haberdar olmalıdır. Bu değişiklikleri göz önünde bulundurarak yaptıkları işlere uygun olarak yeni test ve belgelendirme yaptırılmaları gerekebilir.

CPD Ana Gereklilikler	CPR Yapı İşleri İçin Temel Gereklilikler
<p>1- Mekanik dayanım ve stabilite</p> <p>Yapı işleri, yapım ve kullanım sırasında maruz kalacakları yüklerden dolayı aşağıdaki durumlara yol açmayacak şekilde tasarlanıp, yapılmalıdır.</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Yapılan işin tamamı veya bir kısmının çökmesi; b) Kabul edilemeyecek boyutta büyük deformasyonlar; c) Taşıyıcı sistemde önemli boyutta deformasyon oluşması sonunda yapı işinin diğer kısımlarında veya teçhizat yada tesis edilen ekipmanlarda hasar meydana gelmesi, d) Sebebini oluşturan olayın boyutlarına oranla çok büyük hasarlar meydana gelmesi. 	<p>1- Mekanik dayanım ve stabilite</p> <p>Yapı işleri, yapım ve kullanım sırasında maruz kalacakları yüklerden dolayı aşağıdaki durumlara yol açmayacak şekilde tasarlanıp, yapılmalıdır.</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Yapılan işin tamamı veya bir kısmı göçmemelidir. b) Kabul edilemeyecek boyutta büyük deformasyonlar oluşmamalıdır. c) Taşıyıcı sistemde önemli boyutta deformasyon oluşması sonucunda yapı işinin diğer kısımlarında veya teçhizat ya da tesis edilen ekipmanlarda hasar meydana gelmemelidir. d) Sebebini oluşturan olayın boyutlarına oranla çok büyük hasarlar meydana gelmemelidir.
<p>2- Yangın durumunda emniyet</p> <p>Yapı işleri, yangın çıkması halinde aşağıdaki hususları sağlayacak şekilde tasarlanıp, yapılmalıdır:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) İnşa edilen yapının yük taşıma kapasitesi belli bir süre azalmamalıdır, b) Yapı içinde yangın çıkması, yangının ve dumanın yayılması sınırlı olmalıdır, c) Yangının etraftaki yapı işlerine yayılması sınırlı olmalıdır, d) Yapı sakinleri binayı terk edebilmeli veya başka yollarla kurtarılabilir, e) Kurtarma ekiplerinin emniyeti göz önüne alınmalıdır. 	<p>2- Yangın durumunda emniyet</p> <p>Yapı işleri yangın çıkması durumunda aşağıdakileri sağlayacak şekilde tasarlanmalı ve inşa edilmelidir:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) İnşa edilen yapının yük taşıma kapasitesi, öngörülmuş olan belirli bir süre boyunca azalmamalıdır. b) Yapı işleri içinde yangın ve dumanın oluşması ve yayılması sınırlı olmalıdır. c) Yangının etraftaki yapı işlerine yayılması sınırlı olmalıdır. d) Yapı sakinlerinin binayı emniyetli bir şekilde terk edebilmesi veya başka yollarla kurtarılabilmesi sağlanmalıdır. e) Kurtarma ekiplerinin emniyeti göz önüne alınmalıdır.

3- Hijyen, sağlık ve çevre

Yapı işleri ikamet edecek kişiler veya komşuları için aşağıdaki nedenlerden dolayı hijyen ve sağlık açısından tehdit oluşturmayacak şekilde tasarlanıp, yapılmalıdır:

- a) Zehirli gaz çıkması,
- b) Havada tehlikeli partikül veya gazların bulunması,
- c) Tehlikeli boyutlarda radyasyon yayılması,
- d) Su veya toprağın kirlenmesi, zehirlenmesi,
- e) Atık su, duman, katı ve sıvı atıkların hatalı şekilde uzaklaştırılması,
- f) İnşaat işinin bazı kısımlarında veya içindeki yüzeylerde rutubet oluşması

4- Kullanım Güvenliği

Yapı işleri, kullanma veya çalışma sırasında kayma, düşme, çarpma, yanma, elektrik çarpması, patlama sonucu yaralanma gibi kabul edilemeyecek kaza risklerine meydan vermeyecek şekilde tasarlanıp, yapılmalıdır.

3- Hijyen, sağlık ve çevre

Yapı işleri, özellikle aşağıda belirtilen nedenlerden dolayı, yaşam döngüsü boyunca yapımı sırasında çalışan işçilerin, ikamet eden sakinlerin veya çevresindekilerin hijyen veya sağlığını ve güvenliğini tehdit etmeyecek ve tüm yaşam döngüsü ve sonrasında yapımı, kullanımı, yıkımı sürecinde iklim ve çevre kalitesine önemli derecede etkisi olmayacak şekilde aşağıdaki gibi tasarlanmalı ve yapılmalıdır:

- a) Zehirli gaz salımı olmamalıdır.
- b) İç ortama veya dış havaya tehlikeli parçacık, uçucu organik bileşikler (VOC), sera gazları ve tehlikeli madde salınımı olmamalıdır.
- c) Tehlikeli radyasyon yayılmamalıdır.
- d) Yer altı sularına, deniz sularına, yeryüzü sularına ve toprağa tehlikeli maddeler sızmamalıdır.
- e) İçme sularına tehlikeli maddeler veya içme suyu üzerinde başka olumsuz etkisi olan maddeler sızmamalıdır.
- f) Atık su boşaltmada ve baca gazlarının salınımı ya da katı veya sıvı atıkların bertarafında hata olmamalıdır.
- g) Yapı işlerinin bazı kısımlarında veya iç mahallerin yüzeylerinde rutubet oluşmamalıdır.

4- Kullanımda erişilebilirlik ve güvenlik

Yapı işleri, kullanma veya çalışma sırasında kayma, düşme, çarpma, yanma, elektrik çarpması ve patlama sonucu yaralanma ve hırsızlık gibi kabul edilebilir düzeyde olmayan kaza ve hasar risklerine meydan vermeyecek şekilde tasarlanıp, yapılmalıdır. Özellikle yapı işleri engelliler için erişilebilir olacak şekilde ve engelli bireylerin kullanımını göz önüne alınarak tasarlanmalı ve yapılmalıdır.

<p>5- Gürültüye Karşı Koruma</p> <p>Yapı işleri, gürültünün binada bulunanların ve çevredeki insanların sağlığını tehdit etmeyecek, onların yeterli koşullarda uyuma, dinlenme ve çalışmalarına izin verecek seviyede tutulacağı bir şekilde tasarlanıp, yapılmalıdır.</p>	<p>5- Gürültüye Karşı Koruma</p> <p>Yapı işleri, gürültünün binada bulunanların ve çevresindeki insanların sağlığını tehdit etmeyecek, onların yeterli koşullarda uyuma, dinlenme ve çalışmalarına izin verecek şekilde tasarlanıp, yapılmalıdır</p>
<p>6- Enerjiden tasarruf ve ısı muhafazası</p> <p>Yapı işleri ile bu işlerde kullanılan ısıtma, soğutma ve havalandırma tesisatları, yerel iklim koşulları ve ikamet edenlerin durumlarını dikkate alarak az bir enerji kullanımı gerektirecek şekilde tasarlanıp, yapılmalıdır.</p>	<p>6- Enerjiden tasarruf ve ısı muhafazası</p> <p>Yapı işleri ve bu işlerde kullanılan ısıtma, soğutma, aydınlatma ve havalandırma tesisatları, yerel iklim koşulları ve ikamet şartları dikkate alınarak daha az enerji kullanımı gerektirecek şekilde tasarlanıp, yapılmalıdır. Ayrıca yapı işlerinin yapımı ve sökümü sırasında mümkün olduğunca az enerji kullanılmak suretiyle enerji verimliliği sağlanmalıdır.</p>
	<p>7- Doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı</p> <p>İnşaat çalışmaları, doğal kaynaklarının kullanımında tekrar kullanımına imkan verecek şekilde olmalı, buna göre tasarlanmalı ve yapılmalıdır. Bu faaliyet yapılırken dikkat edilmesi gerekenler;</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Tekrar kullanım veya geri dönüşümlü malzemelerin yıkım sonrası kullanımında, b) İnşaat işlerinin dayanıklılığında, c) Çevre ile uyumlu yardımcı malzemelerin inşaat işlerinde kullanımında, <p>Özet olarak uyumlaştırılmış teknik özelliklere göre ana alanları değişebilir.</p>

NOTLAR

A series of horizontal dotted lines for taking notes, spanning the width of the page.

A series of horizontal dotted lines for taking notes, spanning the width of the page.

NOTLAR

A series of horizontal dotted lines for taking notes.

Rüzgarlıbahçe Mah. Çınar Sok No:3 Kat:5
Demir Plaza, Kavacık / Beykoz
Tel: +90 216 322 23 00 (pbx)
Fax: +90 216 322 10 68

www.imsad.org / info@imsad.org